

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра хірургії №2

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної програми «Педіатрія»

_____ Т.О.Крючко

“ _____ ” _____ 2023 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради медичного факультету №2

_____ М. М. Рябушко

Протокол від _____ 2023 №__

СИЛАБУС

Хірургія, в тому числі дитяча хірургія, нейрохірургія

(назва навчальної дисципліни)

Обов'язкова дисципліна

(навчальна дисципліна обов'язкова/ вибіркова)

рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	228 «Педіатрія»
кваліфікація освітня	магістр педіатрії
кваліфікація професійна	лікар-педіатр
освітньо-професійна програма	«Педіатрія»
форма навчання	Денна
курс(и) та семестр(и) вивчення навчальної дисципліни	V курс IX-X семестр

Модуль 1. Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія.

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри

хірургії №2

Зав. кафедри _____ В. Д. Шейко

(підпис)

Протокол від _____ 2023 р., № 1

ДАНІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, науковий ступінь, учене звання.	Шейко Володимир Дмитрович, д.мед.н., професор. Крижановський Олександр Анатолійович, к.мед.н., доцент. Капустянський Денис Васильович, к.мед.н., доцент. Кравченко Сергій Павлович, к.мед.н., доцент. Шкурупій Олександр Анатолійович, к.мед.н., доцент. Должковий Сергій Вікторович, к.мед.н., доцент. Оганезян Айкануш Геворгівна, к.мед.н., доцент. Ситнік Дмитро Анатолійович, к.мед.н., асистент. Черкун Олексій Юрійович, к.мед.н., асистент.
Профайл науково-педагогічних працівників.	https://surgery-two.pdmu.edu.ua/team
Контактні телефони	066-0078598, 093-2963908
E-mail:	surgery2@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://surgery-two.pdmu.edu.ua

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія
(назва)

Кількість кредитів / годин – **4.0 / 120**, із них:

Лекції (год.) – 8

Практичні заняття (год.) – **52**

Самостійна робота (год.) – **60**

Вид контролю – семестрова підсумкова атестація (СПА).

Політика навчальної дисципліни.

При організації освітнього процесу в ПДМУ науково-педагогічні працівники і здобувачі вищої освіти діють відповідно до:

- ОПП «Педіатрія»;
- Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті;
- Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету;
- Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті;
- Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті;
- Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету та ін.

Детально з вищевказаними положеннями можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>

Опис модуля 1 (анотація)

Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія – галузі медицини, які вивчають патологічні стани та хвороби, що лікуються хірургічним (оперативним) методом.

Предметом вивчення модуля 1. Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія є хірургічна патологія у пацієнтів. Засвоєння матеріалу предмету надасть можливість отримати практичні навички та сформувані професійні вміння щодо діагностики та лікування хірургічних захворювань.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Вивчення модуля 1. Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія базується на знаннях, які отримали здобувачі вищої освіти під час опанування такими фундаментальними теоретичними та клінічними дисциплінами як: «Анатомія людини», «Гістологія, цитологія та ембріологія», «Фізіологія», «Патоморфологія», «Патофізіологія», «Фармакологія», «Пропедевтика внутрішньої медицини», «Клінічна анатомія та оперативна хірургія», «Радіологія», «Внутрішня медицина, в тому числі клінічна фармакологія, клінічна імунологія та алергологія, професійні хвороби», «Ендокринологія», «Акушерство і гінекологія», «Травматологія та ортопедія», «Загальна хірургія», «Анестезіологія та інтенсивна терапія», «Урологія» та ін. Ці взаємодії формують уміння застосовувати знання в процесі професійної діяльності лікаря.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Освітньо-професійна програма Педіатрія відповідає місії, візії та ключовим цінностям університету та спрямована на формування поглиблених знань з обраної спеціальності, які ґрунтуються на сучасних наукових досягненнях у галузі охорони здоров'я дитинства, що забезпечує концептуальну академічну підготовку високопрофесійних фахівців з уміннями інноваційного характеру, навичками науково-дослідної роботи, з набуттям певного досвіду використання одержаних знань і вмінням продукувати елементи освіти для вирішення завдань у відповідній сфері професійної діяльності.

Метою вивчення модуля 1 Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія є: оволодіння систематизованими знаннями з будови тіла людини, питаннями етіології, патогенезу, типових та атипичних клінічних проявів хірургічних захворювань, принципами формування клінічного діагнозу, методами діагностичного пошуку та визначення подальшої тактики консервативного та хірургічного лікування, принципами виконання хірургічних доступів та об'єму хірургічних втручань при різноманітній патології, навичками догляду за хірургічними пацієнтами, їхньої реабілітації в післяопераційному періоді.

Основними завданнями вивчення модуля 1 Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія є: формування професійних навичок та вмінь щодо діагностики й надання медичної допомоги при хірургічних захворюваннях; курація пацієнтів з хірургічною патологією; оцінка показників функціонального стану органів і систем організму людини; визначення тактики лікування пацієнтів; опанування базовими хірургічними маніпуляціями принципами хірургічних втручань; розв'язування клінічних ситуаційних задач і тестів.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Інтегральна:

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю умов та вимог.

Загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність працювати в команді.
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
10. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

11. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
13. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні):

1. Навички опитування та клінічного обстеження дітей різних вікових груп.
2. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
3. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.
4. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
5. Здатність до діагностування невідкладних станів.
6. Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
7. Навички надання екстреної медичної допомоги.
8. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.
9. Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
10. Здатність до проведення експертизи працездатності.
11. Здатність до ведення медичної документації.
12. Здатність до проведення епідеміологічних та медикостатистичних досліджень здоров'я населення; обробки державної, соціальної, економічної та медичної інформації.

Програмні результати навчання.

1. Знати будову, особливості функціонування окремих органів і систем у дорослих та дітей різного віку в цілому в нормі, при розвитку патологічних процесів, захворювань.
2. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез життя і захворювання, спадковий анамнез в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу або вдома у хворого, в тому числі з урахуванням вікових особливостей хворого.
3. Призначати й аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні).
4. Виділяти та фіксувати провідний клінічний симптом або синдром (за списком 1); встановлювати найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання (за списком 2).
5. Визначати необхідний режим навчання, праці та відпочинку, а також харчування у здорового контингенту населення і при лікуванні хворих на захворювання (за списком 2) в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах.
6. Визначати характер (консервативне, оперативне) та принципи лікування хворих при захворюваннях (за списком 2).
7. Виділяти невідкладний стан потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану пацієнта за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, в закладі охорони здоров'я), у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації, у польових умовах.
8. Визначати тактику та вміння надавати екстрену медичну допомогу на підставі провідного клінічного синдрому (тяжкості стану) та діагнозу невідкладного стану (за списком 3) в умовах обмеженого часу за допомогою стандартних схем.
9. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення та військово-вослужбовців в умовах надзвичайної ситуації, в т.ч. у польових умовах, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.
10. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувальної установи, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта, використовуючи знання про будову його органів та систем, анатомо-фізіологічні та вікові особливості.
11. Здійснювати всі етапи диспансеризації закріпленого контингенту населення, формувати групи диспансерного нагляду, організовувати лікувально-оздоровчі заходи диференційо-

вано від групи диспансеризації. Здійснювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів.

12. Знаходити необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерел, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію в професійній діяльності.
13. Визначати наявність та ступінь обмежень життєдіяльності, виду, ступеню та тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг.
14. Готувати річний звіт про особисту виробничу діяльність, використовуючи офіційні облікові документи, за узагальненою формою в електронній та паперовій формах; вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення (історію розвитку дитини, контрольну карту диспансерного спостереження, карту амбулаторного/стаціонарного хворого, історію хвороби, індивідуальну карту ведення вагітної, обмінну карту, історію пологів, санаторно-курортну карту, листок непрацездатності, документацію для МСЕК тощо), використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів.
15. Проводити скринінг щодо виявлення найважливіших неінфекційних захворювань; оцінювати в динаміці та при співставленні з середньо-статистичними даними показники захворюваності, в тому числі хронічними неінфекційними захворюваннями, інвалідності, смертності, інтегральні показники здоров'я.
16. Організовувати роботу медичного персоналу в команді, підрозділі, закладі. Взаємодіяти з колегами у своєму закладі та в інших закладах охорони здоров'я, підлеглими та керівниками; організовувати взаємодію з організаціями та установами поза сектором охорони здоров'я.
17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.
18. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
19. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

Примітка – відповідні списки можна переглянути в ОПП «Педіатрія».

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення модуля 1 Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія здобувачі вищої освіти повинні

знати:

1. Будову, особливості функціонування окремих органів і систем та організму дитини в цілому в нормі, при розвитку патологічних процесів, захворювань;
2. Етіологію, патогенез та класифікацію, клінічну картину захворювань органів грудної порожнини, ендокринної системи та судин;
3. Методи діагностики, алгоритм консервативного та хірургічного лікування вказаних захворювань;
4. Диференційну діагностику захворювань органів грудної порожнини, ендокринної системи та судин;
5. Фактори ризику виникнення ускладнень при цих захворюваннях;

вміти:

1. Використовувати набуті знання в подальшому навчанні та у практичній діяльності лікаря-педіатра.
2. Збирати дані про скарги педіатричного пацієнта, анамнез життя і захворювання, спадковий анамнез, використовуючи знання про вікові особливості періодів дитячого віку.
3. Призначати й аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні). Оцінювати інформацію з метою проведення диференційної діагностики захворювань.

4. Оцінювати інформацію щодо діагнозу, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень.
5. Виділяти та фіксувати провідний клінічний симптом або синдром, встановлювати найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання.
6. Визначати необхідне відповідне до віку харчування здорових дітей.
7. Визначати характер (консервативне, оперативне) та принципи лікування хворих.
8. Виділяти невідкладний стан потерпілого/постраждалого шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану дитини за будь-яких обставин в умовах надзвичайної ситуації, у польових умовах, в умовах нестачі інформації й обмеженого часу.
9. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги на підставі провідного клінічного синдрому (тяжкості стану) та діагнозу невідкладного стану.
10. Надавати екстрену медичну допомогу на підставі головного клінічного синдрому (тяжкості стану) та діагнозу невідкладного стану.
11. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення та військовослужбовців в умовах надзвичайної ситуації, в т.ч. у польових умовах, під час розгортання етапів медичної евакуації.
12. Виконувати медичні маніпуляції в умовах лікувальної установи, вдома на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта, використовуючи знання про дитину, її органи та системи, анатомо-фізіологічні та вікові особливості.
13. Здійснювати три етапи диспансеризації закріпленого контингенту населення, формувати групи диспансерного нагляду, організовувати лікувально-оздоровчі заходи.
14. Визначати тактику обстеження та вторинної профілактики хворих, що підлягають диспансерному нагляду.
15. Визначати наявність та ступінь обмежень життєдіяльності, виду, ступеню та тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів.
16. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення (історію розвитку дитини, карту амбулаторного/стаціонарного хворого, історію хвороби).
17. Здійснювати аналіз захворюваності дитячого населення, виявляючи групи ризику, території ризику, час ризику, фактори ризику.
18. Організовувати роботу медичного персоналу в команді, підрозділі, закладі.
19. Взаємодіяти з колегами у своєму закладі та в інших закладах охорони здоров'я, підлеглими та керівниками.
20. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загально-освітній культурний рівень.
22. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
23. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується).

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія.	
1.	Травми грудної клітки. Ушкодження органів грудної порожнини. Анатомо - фізіологічні відомості про легені і плевру. Класифікація ушкоджень легень і плеври. Методи дослідження хворих з ушкодженнями легень і плеври. Переломи ребер. Пневмоторакс, гемоторакс, клініка, діагностика, лікування. Невідкладна допомога постраждалим з травмами грудної клітки.	2
2.	Захворювання межистіння. Ахалазія кардії. Діафрагмальні грижі. Медіастиніт. Анатомічна будова середостіння. Інструментальні методи обстеження середостіння.	2

	Хірургічні доступи до органів середостіння. Медіастиніти: етіологія і патогенез, клініка, тактика та способи лікування. Класифікація гриж діафрагми, інструментальні методи діагностики, тактика та способи лікування. Лапароскопічні хірургічні втручання при лікуванні гриж діафрагми. Ахалазія кардії: етіологія, патогенез, діагностика, тактика та способи лікування.	
3.	Захворювання та uszkodження магістральних артерій. Хірургічна анатомія артерій. Методи діагностики захворювань артерій. Етіологія та патогенез облітеруючих захворювань, клініка, консервативне та хірургічне лікування. Профілактика гострої артеріальної непрохідності. Синдром Лериша. Хвороба Рейно. Види uszkodжень магістральних артерій. Тимчасова зупинка кровотечі. Способи хірургічного лікування.	2
4.	Захворювання вен нижніх кінцівок. Венозні тромбози. ТЕЛА. Етіологія та патогенез варикозного розширення вен. Клініка, діагностика, консервативне та хірургічне лікування варикозної хвороби нижніх кінцівок, профілактика. Тромбофлебіти та флеботромбози вен нижніх кінцівок. Клініка, діагностика, консервативне та хірургічне лікування. Причини виникнення ТЕЛА, фактори ризику, класифікація, симптоми та клінічний перебіг, тактика методи лікування, заходи попередження.	2
	Разом:	8

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія.	
1.	Травми грудної клітки. Пневмо- та гемоторакси. Тампонада серця. Ушкодження каркасної функції. Гостра дихальна недостатність. <i>Запитання.</i> Анатомо - фізіологічні відомості про легені і плевру. Класифікація ушкоджень органів грудної клітки. Методи дослідження при ушкодженні ОГК. Переломи ребер, флотуючі переломи ребер. Пневмоторакс, гемоторакс, клініка, діагностика, лікування. Невідкладна допомога постраждалим з травмами грудної клітки.	4
2.	Гнійні захворювання легень. Абсцес, гангрена, бронхоектатична хвороба. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Хірургічна анатомія легень. Гострий та хронічний абсцес легень. Кісти легень. Бронхоектатична хвороба. Гангрена легень. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика, консервативне та хірургічне лікування.	4
3.	Гостра і хронічна емпієма плеври, піопневмоторакс. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Хірургічна анатомія плеври та плевральної порожнини. Гостра та хронічна емпієма плеври, етіологія, патогенез. Клінічні прояви обмеженої та тотальної емпієми плеври, піопневмоторакса. Додаткові методи обстеження. Показання та техніка виконання пункції плевральної порожнини. Консервативне та хірургічне лікування. Показання та техніка виконання дренирування плевральної порожнини.	4
4.	Сучасні методи діагностики, хірургічного лікування захворювань серця. <i>Запитання.</i> Хірургічна анатомія органів грудної клітки. Клініко-морфологічна класифікація захворювань серця. Методи обстеження при захворюваннях серця. Хірургічне лікування захворювань серця. Ендоваскулярна хірургія.	4
5.	Набуті вади серця. Клініка, діагностика, лікування. <i>Питання.</i> Хірургічна анатомія серця. Клініко-морфологічна класифікація набутих вад серця. Спеціальні методи обстеження при набутих вадах серця. Консервативне лікування при набутих вадах серця. Показання та способи операцій.	4
6.	Ішемічна хвороба серця. Клініка, діагностика, хірургічне лікування. <i>Запитання.</i> Класифікація ІХС. Етіологія та патогенез ІХС. Спеціальні інструментальні методи дослідження коронарних артерій. Стенокардія. Показання до хірургічного лікування ІХС. Особливості операції аорто-коронарного шунтування, ендоваскулярна	4

	хірургія.	
7.	Інфаркт міокарда. Аневризми серця. Порушення провідності. Клініка, діагностика, хірургічне лікування. <i>Запитання.</i> Хірургічна анатомія серця. Етіологія та патогенез інфаркту міокарда. Спеціальні методи обстеження серця. Принципи консервативного та хірургічного лікування інфаркту міокарда. Аневризми серця, консервативне та хірургічне лікування. Особливості застосування штучного водія ритму при аритміях, радіочастотна абляція.	4
8.	Захворювання межистіння. Медіастиніт. Захворювання та ушкодження стравоходу. Ахалазія кардії. Дивертикули стравоходу. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Анатомічна будова середостіння. Доброякісні, злоякісні пухлини, кісти органів середостіння. Інструментальні методи обстеження середостіння. Етіологія і патогенез, клініка медіастинітів. Хірургічні доступи до органів середостіння. Тактика та способи лікування гострого медіастиніту. Захворювання та ушкодження стравоходу.	4
9.	Діафрагмальні грижі. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Анатомічна будова діафрагми. Класифікація гриж діафрагми. Інструментальні методи гриж діафрагми. Тактика та способи лікування гриж діафрагми. Лапароскопічні хірургічні втручання при лікуванні гриж діафрагми.	4
10.	Еутиреоїдний і токсичний зоб. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Хірургічна анатомія щитовидної залози. Клініко-морфологічна класифікація захворювань щитовидної залози. Об'єктивне обстеження при захворюваннях щитовидної залози. Спеціальні методи обстеження. Ускладнення тиреотоксичного зобу. Консервативне та хірургічне лікування вузлового та тиреотоксичного зобу.	4
11.	Захворювання молочної залози. Мастит. Гінекомастія. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Хірургічна анатомія грудних залоз. Клініко-морфологічна класифікація захворювань молочних залоз. Об'єктивне обстеження молочних залоз. Спеціальні методи обстеження молочних залоз. Принципи консервативного та хірургічного лікування мастопатії, гінекомастії, гострого лактаційного маститу.	4
12.	Хронічна ішемія нижніх кінцівок. Облітеруючий атеросклероз і ендартеріїт. Артеріальні тромбози та емболії. Абдомінальний ішемічний синдром (АІС). Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Хірургічна анатомія артерій. Методи діагностики захворювань артерій. Етіологія та патогенез облітеруючого атеросклерозу, ендартеріїту. Синдром Лериша. Хвороба Рейно. Класифікація, клініка, діагностика та лікування. Етіологія та патогенез тромбозів та емболій. Консервативне та хірургічне лікування гострих артеріальних тромбозів та емболій. Антикоагулянти, фібрінолітичні, тромболітичні препарати в структурі лікування гострої оклюзії артерій. Профілактика гострої артеріальної непрохідності. Етіологія та патогенез АІС, класифікація. Клініка, діагностика та лікування.	4
13.	Варикозне розширення вен нижніх кінцівок. Флеботромбози. Післятромбофлебітичний синдром (ПТФС). Лімфедема кінцівок. Тромбоемболія легеневої артерії (ТЕЛА). Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Етіологія та патогенез варикозного розширення вен. Діагностика прохідності вен нижніх кінцівок і стану їхніх клапанів. Консервативне, хірургічне та ендоскулярне лікування варикозної хвороби нижніх кінцівок. Профілактика варикозної хвороби нижніх кінцівок. Етіологія та патогенез тромбофлебіту та флеботромбозу вен нижніх кінцівок. Диференціальна діагностика тромбофлебіту та флеботромбозу вен нижніх кінцівок. Біла та синя флегмазії. Синдром Педжета-Шретьера: клініка, діагностика, лікування. ПТФС, клініка, діагностика, лікування. Лімфедема кінцівок. Клініка, діагностика, лікування. Причини виникнення ТЕЛА. Фактори ризику ТЕЛА. Консервативне та хірургічне лікування ТЕЛА. Заходи попередження ТЕЛА.	4
	Разом:	52

Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	44
2.	Підготовка до підсумкового модульного контролю	6
3.	Підготовка до СПА	10
	Разом:	60

Індивідуальні завдання.

1. Опанування додаткової літератури з тем модуля 1 «Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія».
2. Участь у науковій роботі кафедри.
3. Участь у роботі студентського наукового товариства.
4. Підготовка доповіді для участі в науковій студентській конференції.
5. Виготовлення стендів, мультимедійних презентацій, навчальних відеофільмів.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до семестрової підсумкової атестації (СПА).

1. Анатомія та фізіологія органів грудної порожнини.
2. Класифікація, клініка, діагностика, невідкладна допомога, лікування пневмотораксів.
3. Класифікація, клініка, діагностика, невідкладна допомога, лікування гемотораксів.
4. Клініка, діагностика, невідкладна допомога, лікування тампонади серця.
5. Класифікація, особливості, клініка, діагностика переломів ребер.
6. Флотуючі переломи ребер. Особливості, клініка, невідкладна допомога.
7. Підшкірна емфізема. Причини, клініка, діагностика, хірургічне лікування.
8. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування гострого абсцесу легень.
9. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування хронічного абсцесу легень.
10. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування бронхоектатичної хвороби.
11. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування гангрен легень.
12. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування гострої емпієми плеври.
13. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування хронічної емпієми плеври.
14. Піопневмоторакс. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
15. Спеціальні інструментальні методи діагностики захворювань серця.
16. Етіологія, патогенез, класифікація, діагностика ішемічної хвороби серця.
17. Набуті вади серця. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
18. Аневризми серця. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
19. Інфаркт міокарда. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, хірургічне лікування.
20. Порушення ритму серця. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, хірургічне лікування.
21. Гострий медіастиніт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, хірургічне лікування.
22. Хірургічні доступи при операціях на органах середостіння.
23. Тактика та способи лікування ятрогенних ушкоджень стравоходу.
24. Ахалазія стравоходу. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
25. Дивертикули стравоходу. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
26. Опіки стравоходу. Клінічні стадії, невідкладна допомога, лікування, ускладнення.
27. Грижі діафрагми. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, хірургічне лікування.
28. Хірургічна анатомія щитоподібної залози, клініко-морфологічна класифікація захворювань щитовидної залози
29. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування вузлового еутиреоїдного зоба.

30. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування дифузного токсичного зобу.
31. Ранні та пізні ускладнення після операцій на щитовидній залозі.
32. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування тиреоїдитів.
33. Гострий мастит. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
34. Мастопатії. Класифікація, клініка, діагностика, лікування.
35. Гінекомастія. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
36. Спеціальні інструментальні методи обстеження артерій і вен.
37. Облітеруючий атеросклероз. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
38. Облітеруючий ендартеріт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
39. Диференціальна діагностика облітеруючого ендартеріту та атеросклерозу.
40. Синдром Леріша. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
41. Хвороба Рейно. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
42. Емболії і тромбози магістральних артерій. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
43. Надання невідкладної допомоги та тактика лікування гострої ішемії кінцівок.
44. Антикоагулянти, фібринолітичні і тромболітичні препарати.
45. Методи контролю згортальної системи крові, їх характеристика.
46. Варикозне розширення вен нижніх кінцівок. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
47. Профілактика варикозного розширення вен нижніх кінцівок.
48. Флеботромбози. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
49. Клінічна характеристика білої та синьої флегмазії.
50. Тромбоз нижньої порожнистої вени. Клініка, діагностика, лікування.
51. Синдром Педжета-Шреттера. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
52. Тромбофлебіт поверхневих вен нижніх кінцівок. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
53. Диференціальна діагностика тромбофлебіту підшкірних вен і флеботромбоз нижніх кінцівок.
54. Тромбоемболія легеневої артерії. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
55. Методи профілактики тромбоемболії легеневої артерії.
56. Післятромбофлебітичний синдром (ПТФС). Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
57. Лімфедема нижніх кінцівок. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
58. Диференціальна діагностика післятромбофлебітичного синдрому і лімфостазу.
59. Абдомінальний ішемічний синдром (АІС). Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика.
60. Диференціальна діагностика абдомінального ішемічного синдрому з іншими хірургічними захворюваннями.
61. Ускладнення абдомінального ішемічного синдрому, причини виникнення, клінічна картина, діагностика.
62. Показання і способи оперативного лікування абдомінального ішемічного синдрому.

Перелік практичних навичок до семестрової підсумкової атестації (СПА).

1. Складання індивідуальної діагностичної програми обстеження пацієнта.
2. Інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень.
3. Проведення диференціальної діагностики хірургічних захворювань.
4. Обґрунтування та формулювання попереднього діагнозу.
5. Визначення показань до хірургічного втручання.

6. Проведення перев'язок.
7. Введення лікарських препаратів, постановка внутрішньовенного катетера.
8. Катетеризація сечового міхура.
9. Ведення історії хвороби хірургічного пацієнта.
10. Надання невідкладної допомоги при невідкладних станах.
11. Методика дослідження молочних залоз.
12. Методика дослідження щитовидної залози.
13. Оцінка флебо- і ангиограм.
14. Проведення пункції плевральної порожнини при гемо- та пневмоторакс.
15. Проведення дренування плевральної порожнини при гемо- та пневмоторакс.
16. Накладення оклюзійної пов'язки.
17. Проведення новокаїнової блокади при переломах ребер.
18. Фіксація грудної стінки при флотуючих переломах ребер.

Методи навчання.

- пояснювально-ілюстративні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, мультимедійні презентації, демонстрація відеофільмів та трансляцій з операційної);
- репродуктивні (засвоєння техніки виконання хірургічних маніпуляцій, тренінги, імітаційні завдання);
- проблемного викладу (тематичні дискусії, «перевернуте навчання»);
- частково-пошукові (круглий стіл, мозковий штурм, робота в студентській науковій групі).

Форми та методи оцінювання

Оцінювання поточного рівня знань проводиться у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, застосування письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, оцінки виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на практичних заняттях, дискусії, тощо. Оцінювання підсумкового рівня знань — семестрова підсумкова атестація.

Система поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється науково-педагогічним працівником систематично, під час проведення практичних занять, виконання конкретного виду робіт, передбаченого робочою навчальною програмою з модуля 1 Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія.

З початком викладання модуля 1 вимоги до поточного контролю доводяться до відома здобувачів вищої освіти.

Науково-педагогічний працівник обов'язково оцінює успішність кожного здобувача освіти на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з урахуванням стандартизованих, узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Таблиця 1

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги науково-педагогічного працівника знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як

		під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Після вивчення всіх тем модуля 1 проводиться конвертація сумарної оцінки поточної успішності за модуль за традиційною 4 бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) за таблицею 2.

Таблиця 2

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за поточну успішність з модуля (A * 24)	Бали за ПМК з модуля (A*16)	Бали за модуль та/або екзамен (A*24 + A*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		

2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	Е	3 задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130	D	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	4 добре
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	A	5
4,55	109	73	182		відмінно

4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Формою підсумкового контролю успішності навчання здобувачів вищої освіти є семестрова підсумкова атестація (СПА).

До складання СПА допускаються здобувачі вищої освіти, які:

- були присутні на всіх практичних заняттях та лекціях чи відпрацювали пропущені заняття у встановленому порядку;
- мають поточну успішність, не нижче за величину мінімальної конвертованої суми балів поточної успішності - 72 бали;
- мають в індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) відмітку про допуск до складання іспитів.

СПА приймає комісія екзаменаторів, яка затверджена наказом ректора.

СПА проводиться в один день у два етапи: комп'ютерне тестування та теоретична складова.

На першому етапі в день складання екзамену в кафедральному комп'ютерному класі здобувачі вищої освіти проходять тестування за 20 питаннями (час на виконання – 20 хвилин) з університетської бази тестових завдань, для відповідної дисципліни.

Кожна вірна відповідь за тестове завдання при складанні комп'ютерного контролю зараховується як 1 бал (максимально в сумі за перший етап, відповідно 20 балів).

Результат складання здобувачем вищої освіти комп'ютерного контролю не є підставою для недопуску його до складання теоретичної частини екзамену.

Екзаменаційний білет з кожної дисципліни повинен містити три конкретних базових теоретичних (практично-орієнтованих) питання, сформульовані таким чином, щоб еталонна відповідь здобувача вищої освіти на кожне орієнтовно тривала до 3-5 хвилин. Питання повинні охоплювати найбільш значущі розділи робочої навчальної програми, які в достатній мірі висвітлені в літературних джерелах, рекомендованих як основні (базові) при вивченні відповідної дисципліни. До екзаменаційних білетів обов'язково повинні бути включені питання з тем, винесених на самостійне вивчення здобувачами освіти (у разі якщо відповідний контроль не проводився протягом вивчення відповідної дисципліни).

Екзаменаційні білети затверджуються на раді відповідного факультету (інституту), якому підпорядкована кафедра, підписуються деканом, або його заступником.

Не допускається виконання на екзамені будь-яких додаткових завдань до білетів (тестові завдання, написання рецепту та ін.).

Кожне питання екзаменаційного білету оцінюється в межах 0-20 балів.

За підсумком складання комп'ютерного контролю та теоретичної частини іспиту здобувачу освіти виставляється сумарна оцінка від 0 до 80 балів, конвертація балів у традиційну оцінку не проводиться.

За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності під час складання екзамену, отримані результати анулюються, студенту за відповідь виставляється оцінка “незадовільно» (0 за 200 бальною системою).

У разі незгоди здобувача вищої освіти з оцінкою, отриманою за екзамен, здобувач вищої освіти має право подати апеляцію (у відповідності до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти»).

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення навчальної дисципліни з якої проводиться екзамен, дисципліни (за винятком компонентів ЄДКІ) мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання екзамену і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці 2. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає екзамен за загальними правилами.

Методичне забезпечення.

- методичні розробки лекцій;
- набір тестів та ситуаційних задач до тем практичних занять;
- набори тестів та ситуаційних задач з банку ліцензійних іспитів та їхніх аналогів до кожного заняття.
- підручники, посібники з хірургії, навчальні відеофільми.

Рекомендована література.

1. Базова.

1. Загальна хірургія : [підручник для студентів вищих навч. закладів МОЗ України] / за ред. Я. С. Березницького, М. П. Захараша, В. Г. Мішалова [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 342 с.
2. Загальна хірургія : базовий підручник [для студентів вищих навч. закладів – мед. ун-тів, ін-тів й акад.] / за ред. С. Д. Хіміча, М. Д. Желіби ; С. Д. Хіміч, М. Д. Желіба, І. Д. Герич [та ін.]. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Київ : Медицина, 2018. – 607 с.
3. Хірургія. У 2-х т. : підручник [для студентів вищих мед. навч. закладів]. Т. 1 / за ред. : П. Г. Кондратенка, В. І. Русина ; С. О. Бойко, О. О. Болдіжар, П. О. Болдіжар [та ін.]. – Вінниця : Нова книга, 2019. – 702 с.
4. Хірургія. У 2-х т. : підручник [для студентів вищих мед. навч. закладів]. Т. 2 / за ред. : П. Г. Кондратенка, В. І. Русина ; С. О. Бойко, О. О. Болдіжар, П. О. Болдіжар [та ін.]. – Вінниця : Нова книга, 2019. – 702 с.

2. Допоміжна.

1. Беденюк А.Д., Мальований В.В., Війтович Л.Є. Гострі абсцеси легень та їх ускладнення: особливості перебігу та лікувальна тактика.- Шпитальна хірургія. – 2019.- № 2.- С.70-73.
2. Паламарчук А.В., Власенко М.В. Діагностика вузлових утворень щитоподібної залози // ПЛ. - № 4, Т.7. – 2018.
3. Хірургія : підручник у двох томах [для студентів, які навч. у вищих мед. навч. закладах та закладах післядиплом. освіти МОЗ України за спец. "Лікувальна справа" та "Сестринська справа"]. Т. 1 : Загальна хірургія з основними видами хірургічної патології. Лікування хворого в хірургічному стаціонарі / Р. О. Сабадишин, В. О. Рижковський, О. В. Маркович [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 782 с.
4. Хірургія : підручник у двох томах [для студентів, які навч. у вищих мед. навч. закладах та закладах післядиплом. освіти МОЗ України за спец. "Лікувальна справа" та "Сестринська справа"]. Т. 2 : Спеціальна хірургія / Р. О. Сабадишин, В. О. Рижковський, О. В. Маркович [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 588 с.
5. Хірургія: Підручник / С.В. Малик, В.П. Польовий, М.В. Трофімов, В.Д. Шейко, та ін; за ред. С.В. Малика – ПП «Нова книга». – Вінниця, 2020. – 440 с.

Інформаційні ресурси

[https://empendium.com/ua/chapter/B27.IV.24.8.](https://empendium.com/ua/chapter/B27.IV.24.8)
<https://books.google.com.ua>
[https://empendium.com/ua/chapter/B27.IV.24.8.](https://empendium.com/ua/chapter/B27.IV.24.8)
<https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/surgery/article/download/10421/9981/>
<http://irbis-nbuv.gov.ua>
http://www.ifp.kiev.ua/doc/journals/upj/19_dop2/44.pdf
<http://repo.dma.dp.ua>
http://www.ifp.kiev.ua/doc/journals/upj/19_dop2/44.pdf
http://www.ifp.kiev.ua/doc/journals/upj/19_dop2/44.pdf
<http://repo.dma.dp.ua>
<http://ujs.zaslavsky.com.ua/article/download/147852/148996>
<http://ujs.zaslavsky.com.ua/article/viewFile/118893/115734>
<http://repo.dma.dp.ua>
https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_164_ykpmd_gksbezst.pdf
https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_164_akn_gksbezst.pdf
https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_597_ykpmd_fibrpreds.pdf
https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_597_akn_fibrpreds.pdf
https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_152_ykpmd_ihs.pdf
https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_152_akn_ihs.pdf
<https://library.gov.ua/funktsionalna-diagnostyka/>
http://nbuv.gov.ua/j-pdf/glv_2016_23_3%283%29__23.pdf
<https://hirurgiya.com.ua/index.php/journal/article/view/567/517>
<http://irbis-nbuv.gov.ua>
<https://nationalwomenshealth.adhb.govt.nz/assets/Womens-health/Documents/Policies-and-guidelines/Mastitis-Prevention-and-Treatment-.pdf>
[https://empendium.com/ua/chapter/B27.II.2.33.1.](https://empendium.com/ua/chapter/B27.II.2.33.1)
<https://www.eurolymphology.org/international-guidelines-on-lymphedema-and-lymphatic-desorders/3>
https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/66230/WHO_FCH_CAH_00.13_rus.pdf;jsessionid=26F2FE183AC11DF7A079B80EC4E43418?sequence=3

Розробники:

Володимир ШЕЙКО, завідувач кафедри хірургії № 2, д.мед.н., професор,
Олександр КРИЖАНОВСЬКИЙ, доцент кафедри хірургії № 2, к.мед.н., доцент,
Сергій ДОЛЖКОВИЙ, доцент кафедри хірургії № 2, к.мед.н.